

Esteettömyys ja kansainvälinen opiskelijavaihto

Tarkistuslista vaihtoon lähteville opiskelijoille ja korkeakouluille

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO on yhteistyössä Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa (ESOK)- verkoston kanssa koonnut tämän tarkistuslistan korkeakoulujen kansainvälisten asioiden parissa työskenteleville, esteettömyys- ja vammaisasioita hoitaville ja esteettömyystukea tarvitseville opiskelijoille.

Vaihtoon lähtevä opiskelija voi tarvita esteettömyyspalveluita vamman, sairauden tai esimerkiksi oppimisvaikeuden takia. Yksilöllisten järjestelyjen tarkoituksena on tukea vaihtoon lähtijän opiskelua ja arjen sujumista: asumista, liikkumista, vapaa-ajan osallistumismahdollisuuksia, terveyttä ja hyvinvointia. Tuen tarve ja laatu vaihtelevat yksilöllisesti, samoin myös ratkaisut.

Tuen selvittäminen ja järjestäminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin.

Vaihtoon lähtevä opiskelija on avainasemassa oman tarpeensa esille tuomisessa koskien esteettömyyttä ja sitä koskevia järjestelyitä.

Listassa esitetyt asiat ovat suosituksia, korkeakoulut ja vaihdon osapuolet voivat käyttää ja muokata listaa omien tarpeidensa mukaan.

Käytännön ohjeita

Vaihtoon lähtijälle

- Ota yhteyttä jo vaihtoa suunnitellessasi oman korkeakoulusi kansainvälisten asioiden koordinaattoriin tai esteettömyysyhteyshenkilöön. Aloittakaa valmistelut noin 6 kuukautta ennen lähtöä.
- Tutustu kohdemaan korkeakoulujen tai valitun korkeakoulun esteettömyystilanteeseen ja -palveluihin esim. korkeakoulujen verkkosivuilla tai HEAG-tietokannan avulla. Voit olla jo hyvissä ajoin ennen vaihtoa myös suoraan yhteydessä kohdekorkeakoulun esteettömyys- tai vammaisasioiden koordinaattoriin.
- *Jos käytät vammaispalvelulain mukaisia palveluja tai saat säännöllistä kuntoutusta:* ota hyvissä ajoin yhteyttä kotikuntasi sosiaalitoimeen ja kuntoutuksen osalta kuntoutuksen kustannuksista vastaavaan tahoon (esim. Kelaan, vakuutusyhtiöön tai sosiaalitoimeen).
- *Jos käytät apuvälineitä:* selvitä niiden vakuutusten voimassaolo ulkomailla.
- *Jos sinulla on lääkitys:* on suositeltavaa hankkia tarvittava lääkitys koko vaihdon ajalle Suomesta mukaan. Tarkista kuitenkin ensin lentoyhtiöstä ja kohdemaasta lääkkeiden tuontiin ja kuljetukseen liittyvät säännöt ja rajoitukset.
- *Jos tarvitset vaihdon aikana vammaan tai sairauteen liittyviä erityisjärjestelyjä:* tarkista kohdekorkeakoululta millaisia asiantuntijalausuntoja he edellyttävät. Käytännöt voivat vaihdella korkeakouluittain ja maittain. Hanki tarvittavat lausunnot, käännetä ne englanniksi ja toimita korkeakoululle 2–3 kuukautta ennen vaihtojaksosi alkamista.
- Kun vaihto varmistuu: sovi yhteydenpidon työnjaosta oman korkeakoulusi kanssa.

Lähtävälle korkeakoululle

- Aloittakaa valmistelut vaihtoon hakevan opiskelijan kanssa noin 6 kuukautta ennen lähtöä
- Huomioi opiskelijan oma arvio vaihtoon lähdön edellytyksistä ja yksilöllisistä tarpeista
- Monissa vaihto-ohjelmissa on mahdollisuus hakea erillistä esteettömyystukea. Ota hyvissä ajoin yhteyttä CIMOon esteettömyystuen hakuun liittyvissä asioissa.
- Tutustu kohdemaan korkeakoulujen esteettömyystilanteeseen. Soveltuvia korkeakouluvaihtoehtoja voi selvittää mm. HEAG-tietokantaa sekä henkilöstön ja opiskelijoiden tietoja aiempia kokemuksia hyväksi käyttäen.
- Ota yhteyttä kohdemaan korkeakouluun ja selvitä opiskelijan tarpeen mukaan
 - sen esteettömyys (tilat, käytännöt, palvelut ja henkilöstön osaaminen)
 - mahdollisuus opiskelun erityisjärjestelyihin (esim. lisäaika tenteissä)
 - mahdollisuudet esteettömään asumiseen ja liikkumiseen sekä näihin liittyviin palveluihin
 - opiskelijan terveystalvelujen saatavuus vaihdon aikana
 - Vaihto-opiskelijoille suunnatut vapaa-ajan toiminnot ja opiskelijajärjestöjen toiminta
- Jos opiskelija tarvitsee vaihdon aikana vammaan tai sairauteen liittyviä erityisjärjestelyjä, muistuta että opiskelijan pitää tarkistaa kohdekorkeakoululta millaisia asiantuntijalausuntoja he edellyttävät. Käytännöt voivat vaihdella korkeakouluittain ja maittain. Opiskelijan pitää hankkia tarvittavat lausunnot, käännettää ne englanniksi ja toimittaa vaihtokorkeakoululle 2–3 kuukautta ennen vaihtojakson alkamista.
- Nimeä yhteyshenkilö(t), johon (joihin) vaihtoon lähtevä opiskelija ja vastaanottava korkeakoulu pitävät yhteyttä ennakkovalmistelujen (ja tarpeen mukaan vaihtojakson) aikana
- Kun vaihto varmistuu: sovi yhteydenpidon työnjaosta opiskelijan kanssa.

Vastaanottavalle korkeakoululle

- Huolehdi ja tiedota korkeakoulun yleisestä saavutettavuudesta ja palveluista myös opiskelijavaihdon yhteydessä
 - saavutettavuutta koskeva tieto on helposti löydettävissä korkeakoulun verkkosivuilla
 - tieto on esteettömässä muodossa
 - tieto on saatavilla myös englanniksi
- Selvitä lähettävän korkeakoulun kysymysten ja saamiesi tietojen perusteella korkeakoulusi ja alueesi mahdollisuudet tukea opiskelijaa
 - opiskelua koskevissa järjestelyissä
 - asumisessa ja liikkumisessa
 - terveyspalvelujen saannissa
 - vaihto-opiskelijoille suunnatun vapaa-ajan toiminnan saavutettavuudessa
- Tiedota aktiivisesti korkeakoulusi käytännöistä esteettömyysasioissa
- Selvitä ja kerro, mitä asiakirjoja oma korkeakoulusi vaatii saapuvalta opiskelijalta, jotta hänen tarvitsemansa erityisjärjestelyt voidaan taata.
- Pyydä tarvittaessa lisäselvityksiä lähettävältä korkeakoululta.
- Nimeä yhteyshenkilö(t), johon (joihin) vaihtoon tuleva opiskelija ja lähettävä korkeakoulu pitävät yhteyttä ennakkovalmistelujen ja vaihtojakson aikana.

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus
Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete
Centre for International Mobility

PL/PB/P.O. Box 343 • FI-00531 Helsinki/Helsingfors
Hakaniemenranta 6/Hagnåskajen 6
Puh./Tel. +358 (0) 207 868 500 • Faksi/Fax +358 (0) 207 868 601
www.cimo.fi

Hyödyllisiä lähteitä

Higher Education Accessibility Guide HEAG (alueena Eurooppa):

<http://www.european-agency.org/agency-projects/heag/>

Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa (ESOK)- verkosto:

<http://esok.jyu.fi/linkit/>

Opetushallituksen Esteetön korkeakoulu -opas:

http://www02.oph.fi/koulutusoppaat/Esteeton_opas.pdf

Palautetta tästä listasta voi lähettää osoitteeseen erasmus@cimo.fi